

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัด

ร้อยเอ็ด

ร้อยเอ็ด เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่กึ่งกลางของภาคอีสานมานานกว่า 200 ปี อดีตเคยเป็นเมืองใหญ่ที่รุ่งเรืองมาก เชื่อว่า สาเกตุนคร มีประตูเข้าเมือง 11 ประตู เมืองขึ้น 11 เมือง แต่ปัจจุบันได้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ มากมาย เมืองร้อยเอ็ดเป็นเมืองแห่งบึงพลาญชัย และมีส่วนหนึ่งของทุ่งกุลาร้องไห้ที่มีชื่อเสียง ซึ่งมีเนื้อที่กว้างใหญ่ถึงสองล้านไร่เศษ ขณะนี้กำลังได้รับการพัฒนาเพื่อให้เป็นแผ่นดินแห่งความอุดมสมบูรณ์จนแทบจะหาร่องรอยแห่งอดีตไม่พบ

ประวัติศาสตร์ของเมืองร้อยเอ็ดเริ่มปรากฏขึ้นในราวสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย โดยมีเจ้าลาวจากนครจำปาศักดิ์ได้เดินทางมาตั้งบ้านเรือนในบริเวณที่เป็นอำเภอสวรรณภูมิในปัจจุบัน ต่อมาได้มาพึ่งพระบรมโพธิสมภารสมเด็จพระบรมราชาที่ 3 แห่งกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ได้ย้ายเมืองใหม่มาตั้งที่บริเวณเมืองร้อยเอ็ดปัจจุบัน ส่วนเมืองสุวรรณภูมิเดิมก็ยังคงมีอยู่ในสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์คิดกบฏต่อกรุงเทพฯ ได้ยกทัพเข้ามาตีหัวเมืองรายทางจนถึงนครราชสีมา แต่ก็ถูกทัพไทยตีแตกพ่ายไปในที่สุด

นอกจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์แล้ว ยังพบหลักฐานทางโบราณคดีแสดงการอยู่อาศัยของคนมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์เช่นกันและรวมทั้งเคยเป็นดินแดนที่อยู่ในเขตอิทธิพลของอาณาจักรขอมโบราณ เพราะพบโบราณสถานแบบขอมหลายแห่ง เช่น กู่พระโกนา อำเภอสวรรณภูมิ กู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย ปรากฏ กู่ อำเภอรวัชบุรี เป็นต้น

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบสูง มีทุ่งกว้าง ดินปนทราย ส่วนมากเป็นดินเค็ม ดังนั้นจังหวัดร้อยเอ็ดจึงมีบ่อเกลือสินเธาว์มากแห่งหนึ่งในภาคอีสาน

แหล่งน้ำสำคัญคือ ลำน้ำชี ลำน้ำมูล ลำน้ำยัง ลำน้ำเตา ลำน้ำพลับเพลา และลำน้ำ เสียว

อาณาเขตและการปกครอง

ทิศเหนือ	จดอำเภอกมลาไสย นารายณ์ อำเภอธวัชบุรี กาฬสินธุ์ และอำเภอคำชะอี จังหวัด มุกดาหาร	อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศใต้	จดอำเภอรัตนบุรี และอำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ	จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันออก	จดอำเภอเมือง อำเภอกุดชุม	อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
ทิศตะวันตก	จดอำเภอเมือง อำเภอยางชุมน้อย	อำเภอนามน และ จังหวัดมหาสารคาม

ร้อยเอ็ด มีเนื้อที่ 8,299.4 ตารางกิโลเมตร และแบ่งการปกครองออกเป็น 17 อำเภอ และ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน อำเภอรวัชบุรี อำเภอพนมไพร อำเภอโพนทอง อำเภอเสลภูมิ อำเภอสวรรณภูมิ อำเภออาจสามารถ อำเภอหนองพอก อำเภอเมืองสรวง อำเภอโพธิ์ชัย อำเภอโพนทราย อำเภอเมยวดี อำเภอศรีสมเด็จ อำเภอจังหาร กิ่งอำเภอเชียงขวัญ และกิ่งอำเภอหนองฮี

ระยะทางจากอำเภอเมืองร้อยเอ็ดไปยังอำเภอและกิ่งอำเภอต่างๆ ในเขตจังหวัด

อำเภอเมือง-อำเภอจังหาร	10 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอรวัชบุรี	12 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอศรีสมเด็จ	25 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอจตุรพักตรพิมาน	26 กิโลเมตร

อำเภอเมือง-อำเภอเมืองสรวง	26 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอเสลภูมิ	34 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภออาจสามารถ	34 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอโพนทอง	47 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอเกษตรวิสัย	47 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอสวรรณภูมิ	52 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอโพธิ์ชัย	58 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอพนมไพร	64 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอหนองพอก	73 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอเมยวดี	73 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอโพนทราย	79 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอปทุมรัตน	85 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-กิ่งอำเภอเชียงขวัญ	18 กิโลเมตร
อำเภอเมือง-กิ่งอำเภอหนองฮี	76 กิโลเมตร

การเดินทาง

ตัวเมืองร้อยเอ็ดอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ไปตามทางรถยนต์ 512 กิโลเมตร สามารถเดินทางได้ดังนี้

ทางรถยนต์ ทางที่สะดวกและสั้นที่สุด คือใช้เส้นทางกรุงเทพฯ ผ่านสระบุรี-นครราชสีมา-บ้านไผ่-มหาสารคาม ถึงจังหวัดร้อยเอ็ดใช้เวลาเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง

ทางรถไฟ ต้องไปลงที่จังหวัดขอนแก่น แล้วต่อรถยนต์โดยสารเข้าจังหวัดร้อยเอ็ด รายละเอียดเพิ่มเติมสอบถามได้ที่ หน่วยบริการเดินทาง การรถไฟแห่งประเทศไทย โทร. 223-7010, 223-7020

ทางเครื่องบิน ต้องไปลงที่จังหวัดขอนแก่น แล้วต่อรถยนต์โดยสารเข้าจังหวัดร้อยเอ็ด สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) โทร. 280-0060, 628-2000

ทางรถโดยสารประจำทาง จากสถานีขนส่งสายตะวันออกเฉียงเหนือ ถนนกำแพงเพชร มีรถโดยสารทั้งธรรมดาและปรับอากาศไปจังหวัดร้อยเอ็ดวันละหลายเที่ยว

สอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. 936-2852-66

จากจังหวัดร้อยเอ็ดมากรุงเทพฯ รถออกจากสถานีขนส่งร้อยเอ็ด ถนนเทวาภิบาล โทร. (034) 511939, 512546

รถธรรมดา เริ่มเวลา 05.00-21.10 น. ออกทุกๆ 1 ชั่วโมง ทุกวัน

รถปรับอากาศ เริ่มเวลา 08.00-21.30 น. ออกทุกๆ 1 ชั่วโมง ทุกวัน

สถานที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอเมือง

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ร้อยเอ็ด เป็นสวนสาธารณะกลางเมือง อยู่หน้าศาลากลางจังหวัด เปิดเมื่อปี พ.ศ. 2529 มีเนื้อที่ประมาณ 225 ไร่ ตกแต่งบริเวณด้วยไม้ดอกไม้ประดับนานาพันธุ์ และต้นไม้ใหญ่เพื่อความร่มรื่น จุดเด่นของสวนแห่งนี้อยู่ที่น้ำพุบริเวณใจกลางสวนที่พุ่งฉีดในระดับสูง หอนาฬิกากลางเมืองสวยเด่นเป็นสง่าแก่เมืองร้อยเอ็ด มีอาคารอ่านหนังสือไว้สำหรับบริการประชาชน สถานที่แห่งนี้ใช้เป็นสถานที่จัดงานเทศกาลและพิธีการต่างๆ ของจังหวัด เช่นงานปีใหม่

บึงพลาญชัย ตั้งอยู่บริเวณกลางเมืองร้อยเอ็ด ถือเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด มีลักษณะเป็นเกาะอยู่กลางบึงน้ำขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 50 ไร่ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตกแต่งเป็นสวนไม้ดอกขนาดใหญ่ มีพันธุ์ไม้ต่างๆ ร่มรื่น และในบึงน้ำมีปลาชนิดต่างๆ หลายพันธุ์มากมาย มีเรือสำหรับให้ประชาชนได้พายเล่นในบึง นอกจากนั้นยังใช้เป็นสถานที่จัดงานเทศกาลของจังหวัด รวมทั้งจัดมหรสพต่างๆ ภายในบึงพลาญชัยมีสิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจคือ

- ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เป็นที่เคารพบูชาของชาวร้อยเอ็ด
- พระพุทธรูปปางลีลาขนาดใหญ่ กลางสวนดอกไม้
- พานรัฐธรรมนูญ และนาฬิกาดอกไม้
- ภูพลาญชัย มีลักษณะเป็นสวนสัตว์และน้ำตกจำลอง
- สนามเด็กเล่น
- นกชนิดต่างๆ
- สวนสุขภาพ เป็นสวนออกกำลังกาย เพื่อให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย อันเป็นการเสริมสร้างพลานามัยแก่ชาวร้อยเอ็ด

วัดกลางมิ่งเมือง ตั้งอยู่บนเนินในเมือง เป็นวัดเก่าแก่สันนิษฐานว่าสร้างก่อนตั้งเมืองร้อยเอ็ด ส่วนอุโบสถสร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในอดีตเคยใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา ปัจจุบันเป็นสถานที่ศึกษาปริยัติธรรม และสถานที่สวดธรรมสถาน ชื่อโรงเรียนสุนทรธรรมปริยัติ บริเวณผนังรอบอุโบสถมีลวดลายภาพวาด แสดงถึงพุทธประวัติ สวยงามและมีค่าทางศิลปะ

วัดสระทอง หรือวัดบึงพลาญชัย ตั้งอยู่ในตัวเมือง เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุญรอดพระสังกัจจายน์ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่ชาวร้อยเอ็ดเคารพสักการะสร้างในสมัยใดไม่ปรากฏ เมื่อปี พ.ศ. 2325 พระยาขัติยวงษา (ท้าวธน) ซึ่งเป็นเจ้าเมืองร้อยเอ็ดคนแรก ได้พบพระองค์นี้เห็นว่ามีความเก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์มาก จึงได้นำมาประดิษฐานที่วัดสระทองและยกให้เป็นพระคู่บ้านคู่เมือง ในอดีตข้าราชการทุกคนต้องมาสาบานตนต่อหน้าหลวงพ่อบุญรอดชื่อสัตย์ต่อบ้านเมืองเป็นประจำทุกปี

วัดบูรพาภิราม อยู่ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญเดิมชื่อวัดหัวรอ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น วัดบูรพาภิราม มีพระพุทธรูปปางประทานพรที่สูงที่สุดในโลกคือ พระพุทธรัตนมงคลมหามุนี หรือหลวงพ่อบุญรอด สร้างด้วยคอนกรีต

เสริมเหล็ก ที่ฐานพระพุทธรูปองค์นี้ เป็นห้องพิพิธภัณฑสถานจำนวนมาก ความสูงขององค์พระวัดจากพระบาทถึงยอดเกศสูงถึง 59 เมตร 20 เซนติเมตร และมีความสูงทั้งหมด 67 เมตร 85 เซนติเมตร นอกจากนี้หลวงพ่อบุญรอดยังเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัด และปรากฏอยู่ในคำขวัญของเมืองร้อยเอ็ดด้วย ด้านทิศตะวันออกของบริเวณวัดอยู่ติดกับคูรอบเมืองสมัยเก่า ซึ่งเป็นที่สร้างศาลาศาลเจ้าพ่อมเหศักดิ์นาถภาพ ซึ่งชาวเมืองร้อยเอ็ดเคารพนับถือมาก

สถานที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอธวัชบุรี (ทางหลวงหมายเลข 23)

ปราสาทหรือปราสาทหนองกู่ ตั้งอยู่ที่บ้านยางกู่ ตำบลมะฮี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด การเดินทางจากจังหวัดร้อยเอ็ด ตามทางหลวงสาย 23 หรือสายร้อยเอ็ด-ยโสธร ประมาณ 10 กิโลเมตร ถึงที่ว่าการอำเภอธวัชบุรี ฝั่งตรงข้ามมีทางลูกรังแยกซ้ายไปปราสาทระยะทาง 6 กิโลเมตร หรือใช้เส้นทางร้อยเอ็ด-โพนทองทางหลวงสาย 2044 ไปประมาณ 8 กิโลเมตร มีทางแยกขวาไปปราสาทอีก 1 กิโลเมตร (เส้นทางนี้สะดวกกว่าเส้นทางแรก)

ปราสาทกู่ คือ กลุ่มอาคารที่มีลักษณะแบบเดียวกันกับอาคารที่เชื่อกันว่า คือโรคยาศาลตามทีปรากฏในจารึกปราสาทตาพรหมอันประกอบด้วย ปราสาทประธาน บรรณาลัย กำแพงพร้อมซุ้มประตูและสระน้ำนอกกำแพง โดยทั่วไปนับว่าคงสภาพเดิมพอควร โดยเฉพาะปราสาทประธานชั้นหลังคางเหลือ 3 ชั้น และมีฐานบัวยอดปราสาทอยู่ตอนบน อาคารอื่นๆ แม้หักพังแต่ทางวัดก็ได้จัดบริเวณให้ดูร่มรื่นสะอาดตา

นอกจากนี้ภายในกำแพงด้านหน้าที่มุมทิศตะวันออกเฉียงใต้ยังพบโบราณวัตถุอีกหลายชิ้นวางเก็บรักษาไว้ใต้อาคารไม้ ได้แก่ทับหลังหินทราย สลักเป็นภาพบุคคลนั่งบนหลังช้างหรือวัว ภายในซุ้มเรือนแก้วหน้ากาลจากการสอบถามเจ้าอาวาสวัดศรีรัตนาราม กล่าวว่าเป็นที่ทับหลังหน้าประตูมุขของปราสาทประธาน เสากรอบประตู 2 ชั้น ชั้นหนึ่งมีภาพสลักรูปฤๅษีที่โคนเสาควิลิ่งค์ขนาด

ใหญ่พร้อมฐานที่ได้จากท่งนาด้านนอกออกไป และ
ขึ้นส่วนบัวยอดปราสาท ซึ่งถูกตัดแปลงเป็นฐานของ
พระสังกัจจายน์ปูนปั้น กำหนดอายุว่าสร้างราวพุทธ
ศตวรรษที่ 18

บ้านห้วยหลิม ตั้งอยู่ที่ตำบลมะบ้า อำเภอร
ธวัชบุรี บนเส้นทางสายร้อยเอ็ด-ยโสธร ตรงหลักกิโลเมตร
ที่ 145-146 ห่างจากตัวเมืองร้อยเอ็ด 25 กิโลเมตร เป็น
หมู่บ้านทอผ้าไหม มีการจัดตั้ง "กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ
ผลิต" เป็นศูนย์รวมและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ตั้งอยู่ที่บ้าน
คุณอำพร ทองธิดาร 84 หมู่ 6 ซอย 1 บ้านห้วยหลิม
ตำบลมะบ้า อำเภอรธวัชบุรี

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย (ทางหลวงหมายเลข 215, 214)

กู่กาสิงห์ ตั้งอยู่ในวัดบูรพากู่กาสิงห์ ตำบลกู่
กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย สามารถเดินทางได้ 2 ทาง คือ
ใช้เส้นทางร้อยเอ็ด-เกษตรวิสัย ทางหลวงหมายเลข 214
ระยะทาง 47 กิโลเมตร เดินทางต่อไปตามทางหลวงสาย
เกษตรวิสัย-สุวรรณภูมิ ประมาณ 10 กิโลเมตร มีทางแยก
ขวากู่กาสิงห์เป็นระยะทางอีก 10 กิโลเมตร หรืออาจใช้
เส้นทางสายร้อยเอ็ด-สุวรรณภูมิ-สุรินทร์ (ทางหลวง
หมายเลข 215 ต่อด้วย 214) ระยะทาง 60 กิโลเมตร ถึง
วัดกู่พระโกนา ด้านตรงข้ามวัดมีทางแยกไปกู่กาสิงห์
ระยะทางอีก 18 กิโลเมตร

กู่กาสิงห์ เป็นสถาปัตยกรรมแบบเขมรอีก
แห่งหนึ่ง มีขนาดค่อนข้างใหญ่และยังอยู่ในสภาพดี
พอควร ขณะนี้หน่วยศิลปากรที่ 6 กรมศิลปากรได้
ดำเนินการขุดแต่งและบูรณะให้เห็นสภาพชัดเจนสวยงาม
ยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง
ในภาคอีสาน ประกอบด้วย ปราสาท 3 องค์ ตั้งอยู่บนฐาน
ศิลาแลงเดียวกัน มีวิหารหรืออาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่
เรียกว่าบรรณาลัย อยู่ทางด้านหน้าทั้งสองข้าง ทั้งหมด
ล้อมรอบด้วยกำแพงซึ่งมีซุ้มประตูทั้ง 4 ทิศ ถัดออกไป
เป็นคูน้ำรูปเกือกม้าล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง

ปราสาทประธานหรืออาคารหลักที่มี 3 องค์นั้น
ตั้งเรียงอยู่บนฐานเดียวกันในแนวเหนือ-ใต้ แผนผังเป็นรูป
สี่เหลี่ยมจัตุรัส หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ปราสาทองค์
กลางมีขนาดใหญ่กว่าอีก 2 องค์ที่ขนาบข้าง และมีมุขยื่น
ทางด้านหน้าเป็นห้องยาว มีประตูทางเข้า 3 ทาง คือ
ด้านหน้าและด้านข้างของห้องยาวทั้งสอง ส่วนฐานของ
องค์ปราสาทก่อด้วยศิลาทรายยังคงปรากฏลดหลาดลยสลับ
เป็นชั้นเป็นแนว เช่น ลายกลีบบัวและลายกนก ผังก่ออิฐ
ที่ห้องในสุดหรือส่วนครรภคฤหะได้ค้นพบศิวิลิ่งค์ ซึ่งเป็น
ตัวแทนของเทพสูงสุด (พระอิศวร) และความอุดมสมบูรณ์
ตามลัทธิความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ลัทธิไศวนิกาย
นอกจากนี้ยังพบทับหลังอีกหลายชิ้น ชิ้นหนึ่งสลักเป็น
ภาพพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณในซุ้มเรือนแก้ว โดยยืนอยู่
เหนือหน้ากาลซึ่งมีมือยึดจับท่อนพวงมาลัยอีกทีหนึ่ง และ
ยังได้พบซุ้มหน้าบันสลักเป็นภาพพระอินทร์ทรงช้าง
เอราวัณท่ามกลางลายก้านขดอีกด้วย ส่วนปราสาทอีก 2
องค์ที่ขนาบนั้น มีขนาดและลักษณะเดียวกัน ฐานก่อด้วย
ศิลาทราย ผังก่ออิฐมีประตูเพียงด้านหน้า ภายในมีแท่น
รูปเคารพวางอยู่

จากลดหลาดลยของศิลปกรรม แบบแผนผังและ
โบราณวัตถุที่พบแสดงให้เห็นว่า กู่กาสิงห์สร้างขึ้นใน
แบบศิลปะเขมรที่เรียกว่า "แบบบาปวน" อยุธยา พ.ศ.
1560-1630 เพื่อเป็นเทวสถานอุทิศถวายแด่พระอิศวร
เทพเจ้าสูงสุดองค์หนึ่งในศาสนาพราหมณ์

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอสุวรรณภูมิ (ทางหลวงหมายเลข 215, 202, 214)

กู่พระโกนา ตั้งอยู่ที่บ้านกู่ วัดกู่พระโกนา
หมู่ 2 ตำบลสระคู การเดินทางจากจังหวัดร้อยเอ็ด
เดินทางตามทางหลวงสาย 215 ผ่านอำเภอเมืองสรวง
อำเภอสุวรรณภูมิ จากนั้นเข้าสาย 214 ไปประมาณ 12
กิโลเมตร ถึงกู่พระโกนา ระยะทางประมาณ 60 กิโลเมตร
จากจังหวัด ปัจจุบันมีวัดสร้างอยู่ในบริเวณเดียวกัน มีถนน
เป็นทางแยกเข้าไปทางด้านซ้ายมือ ด้านหน้าเป็นสวนยาง

กูพระโกนา ประกอบด้วย ปรารงค์อิฐ 3 องค์ บนฐานศิลาทราย เรียงจากเหนือ-ใต้ ทั้งหมดหันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีกำแพงล้อมและซุ้มประตูเข้า-ออกทั้ง 4 ด้าน ก่อด้วยหินทรายเช่นกัน

ปรารงค์องค์กลางถูกตัดแปลงเมื่อ พ.ศ. 2417 โดยการฉาบปูนทับและก่อขึ้นเป็นชั้นๆ แต่ละชั้นมีซุ้มพระทั้ง 4 ทิศ หน้าปรารงค์องค์กลางชั้นล่างสร้างเป็นวิหารพระพุทธรูปประดับเศียรนาค 6 เศียรของเดิมไว้ด้านหน้า ส่วนปรารงค์อีก 2 องค์ ก็ได้รับการบูรณะจากทางวัดเช่นกัน แต่ไม่ถึงกับเปลี่ยนรูปทรงอย่างปรารงค์องค์กลาง

ปรารงค์องค์ทิศเหนือทางวัดสร้างศาลาครอบภายในมีหน้าบันสลักเรื่องรามายณะ และทับหลังสลักภาพพระนารายณ์บรรทมสินธุ์ติดอยู่ที่เดิม คือเหนือประตูทางด้านหน้า ส่วนทับหลังประตูด้านทิศตะวันตกก่อก่ออยู่บนพื้นเป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑ

ปรารงค์ทิศใต้ยังคงมีทับหลังของเดิมเหนือประตูหลอกด้านทิศเหนือเป็นภาพเทวดานั่งชันเข้าในซุ้มเรือนแก้วเหนือหน้ากาล นอกจากนี้ทางด้านหน้ายังมีทับหลังหล่นอยู่ที่พื้น เป็นภาพพระอิศวรประทับนั่งบนหลังโค และมีเสานางเรียงวางอยู่ด้วย สันนิษฐานว่า กูพระโกนาเดิมจะมีสะพานนาครและทางเดินประดับเสานางเรียงทอดต่อไปจากซุ้มประตูหน้าไปยังสระน้ำ หรือบารายซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ 300 เมตร จากรูปแบบลักษณะทางศิลปกรรมทั้งหมดของภาพสลัก และเสากรอบประตู ซึ่งเป็นศิลปะขอมที่มีอายุในราว พ.ศ. 1560-1630 (แบบบาปวน) สันนิษฐานว่ากูพระโกนาคงจะสร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 16

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภอสลภูมิ (ทางหลวงหมายเลข 23)

บึงเกลือ (บุงเกลือ) อยู่ในเขตตำบลเมืองไพร อำเภอสลภูมิ ห่างจากตัวอำเภอสลภูมิไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 7,500 ไร่ ในบึงน้ำแห่งนี้มีน้ำขังตลอดปี ริมบึงมีหาดทรายขาวสะอาด กว้างขวาง ในวันหยุดจะมี

นักท่องเที่ยวเข้าท่องเที่ยวพักผ่อนกันมากมาย ซึ่งจะมีอาหารชนิดปิ้ง ทอดไว้บริการ

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภโพนทอง (ทางหลวงหมายเลข 2044, 2136)

แหลมพยอม เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ อยู่บริเวณทิศตะวันออกของบึงโพนทอง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำกว้างใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 20 ไร่ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภโพนทองไปทางทิศตะวันออก (ถนนสายอำเภโพนทอง-อำเภหนองพอก) ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร

สถานที่ที่น่าสนใจ ในเขตอำเภหนองพอก (ทางหลวงหมายเลข 2044, 2136)

วนอุทยานผาน้ำน้อย (พุทธรูทยานอีสาน) ตั้งอยู่ที่บ้านโคกกลาง ตำบลผาน้ำน้อย อำเภหนองพอก อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภ เดินทางโดยรถยนต์สายร้อยเอ็ด-อำเภโพนทอง-อำเภหนองพอก ระยะทาง 62 กิโลเมตร จากตัวเมืองร้อยเอ็ด ตามทางหลวงหมายเลข 2044 และ 2136 ซึ่งมีสถานที่ที่น่าสนใจได้แก่

ผาน้ำน้อย เป็นผานหินขนาดใหญ่ ซึ่งมีน้ำไหลตกและซึมตลอดปีอยู่บนภูเขาเขียว บ้านโคกกลาง ตำบลโคกสว่าง มีเนื้อที่ป่ารอบๆ บริเวณหน้าผาน้ำน้อยที่ประมาณ 20,000 ไร่ เป็นป่าไม้เนื้อแข็งนานาชนิด นับเป็นป่าที่มีค่าและหายากยิ่ง มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่หลายชนิด เช่น หมูป่า เก้ง กวาง ไก่ป่า ฯลฯ

ผาน้ำน้อยอยู่สูงจากระดับพื้นดินประมาณ 200 เมตร และอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 380-500 เมตร เป็นภูเขาแบ่งพรมแดนระหว่างอำเภหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

บนเขาภูกุ่มนี้มีวัดอยู่วัดหนึ่งสร้างในพื้นที่ 2,500 ไร่ ตามไหล่เขามีศาลาการเปรียญที่ใหญ่โตมาก มีขนาดกว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร วัดนี้มีชื่อว่า "วัดผาน้ำทิพย์เทพประสิทธิ์วราราม" โดยมีพระอาจารย์ศรีมหาวิโร

ซึ่งเป็นศิษย์ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัต เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง

พระมหาเจดีย์ชัยบาดาล เป็นพระเจดีย์ที่ใหญ่องค์หนึ่งของประเทศไทย มีความกว้าง 101 เมตร ความยาว 101 เมตร ความสูง 101 เมตร สร้างในเนื้อที่ 101 ไร่ เป็นพระเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งตัวองค์พระธาตุได้แบ่งเป็น 5 ชั้น และได้ตกแต่งลวดลายงาม วิจิตรของศิลปะยุคใหม่และยุคเก่าผสมเป็นศิลปะร่วมสมัย ที่หาดูได้ยาก พระมหาเจดีย์ชัยบาดาลนี้ตั้งอยู่ในบริเวณวัดผาน้ำทิพย์เทพประสิทธิ์วราราม

สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดี เป็นโครงการสวนพฤกษศาสตร์ในวรรณคดีประจำภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติดงมะอี่ ตำบลผาน้ำน้อย อำเภอหนองพอก ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 85 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 1,000 ไร่ เป็นเนื้อที่สำหรับปลูกต้นไม้แบ่งตามวรรณคดี เช่น เรื่อง พระเวสสัตร ลิลิตพระลอ ลิลิตตะเบงพ่าย ลานพุท ประวัตติ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีสมุนไพรแยกตามสรรพคุณ บริเวณสวนมีสภาพภูมิประเทศสวยงาม

ทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นทุ่งกว้างใหญ่ของภาคอีสาน มีอาณาเขตครอบคลุมถึง 5 จังหวัด คือ ในแนวทิศเหนือนั้นครอบคลุมอำเภอปทุมรัตน์ อำเภอเกษตรวิสัย และอำเภอสุวรรณภูมิ ของจังหวัดร้อยเอ็ด ในแนวทิศใต้มีลำน้ำมูลทอดยาวตลอดพื้นที่อำเภอชุมพลบุรี อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ในแนวทิศตะวันตกผ่านอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และอำเภอพยัคฆภูมิพิสัยของจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ประมาณ 3 ใน 5 นั้นอยู่ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ทุ่งกุลาร้องไห้มีเนื้อที่กว้าง 2,107,681 ไร่

สาเหตุที่ทุ่งกว้างแห่งนี้ได้ชื่อว่าทุ่งกุลาร้องไห้ นั้น ก็ด้วยมีเรื่องเล่ากันว่า พวกกุลารซึ่งเป็นพวกที่เดินทางค้าขายระหว่างเมืองต่างๆ ในสมัยโบราณได้ชื่อว่าเป็นนักต่อสู้ คือ มีความเข้มแข็งอดทนเป็นเยี่ยม แต่เมื่อพวกกุลารเดินทางมาถึงทุ่งนี้ ได้รับความทุกข์ยากเป็นอันมากถึงกับ

ร้องไห้ เพราะตลอดทุ่งนี้ไม่มีน้ำหรือต้นไม้ใหญ่เลย ฤดูแล้งแผ่นดินก็แห้งแตกกระแหง

ปัจจุบันท้องทุ่งอันกว้างใหญ่นี้ได้รับการพัฒนาจากส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ บางแห่งก็ทำการเกษตรกรรม บางแห่งก็ใช้เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์ ซึ่งนับแต่จะมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นเรื่อยๆ ศูนย์พัฒนาทุ่งกุลาร้องไห้ห่างจากที่ว่าการอำเภอสุวรรณภูมิ 6 กิโลเมตร เลยกู่พระโกนาไปเล็กน้อย

งานประเพณี

ประเพณีกินข้าวปุ้นบุญผะเหวด เริ่มจัดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534 และจะจัดเป็นประจำทุกปี ในวันที่ 1-2 มีนาคมของทุกปี ณ บริเวณสวนสมเด็จพระเจ้า และบึงปลาอุชัยบุญผะเหวด หรือทางภาคกลางเรียกว่าบุญมหาชาติ นิยมจัดในช่วงเดือนสี่ เป็นงานบุญที่พระเทศน์มหาเวสสันดรชาดก เรียกการเทศน์นี้ว่า เทศน์มหาชาติ มีการแห่ขบวนผะเหวด 13 ขบวน ตามกัณฑ์เทศน์มหาชาติ จากอำเภอและหน่วยงานต่างๆ บริเวณรอบบึงปลาอุชัยด้านในก็จัดเป็นร้านข้าวปุ้น (ขนมจีน) ไว้คอยบริการฟรีสำหรับผู้มาร่วมงาน

นอกจากนี้ยังจัดให้มีการประกวดศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน เช่น พานบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

ประเพณีการแข่งขันเรือ เป็นงานประเพณีที่สำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ด โดยจัดให้มีขึ้นทุกปี ที่บึงปลาอุชัย ในราวปลายเดือนธันวาคม

ประเพณีแห่เทียนพรรษา จัดขึ้นในวันอาสาฬหบูชาของทุกปี ณ บริเวณสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ โดยขบวนแห่ต้นเทียนแต่ละวัดซึ่งได้รับการตกแต่งอย่างสวยงามด้วยดอกไม้สีสวยสด และสาวงามจะเคลื่อนขบวนจากคุ้มต่างๆ ผ่านตลาดไปยังบริเวณหน้าศาลาจตุรมุข ในบริเวณสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ เพื่อร่วมประกวดต้นเทียนและขบวนแห่ต้นเทียน ซึ่งมีการรำเชิงแบบอีสานประกอบด้วย

ประเพณีบุญบั้งไฟ จัดตามอำเภอต่างๆ ภายในจังหวัด ช่วงเดือนหกถึงเดือนเจ็ด มีขบวนแห่บั้งไฟ ซึ่งจัดอย่างสวยงาม แสดงถึงประเพณีและวัฒนธรรม พื้นบ้าน โดยเฉพาะที่อำเภอพนมไพร และอำเภอสวรรณภูมิ มีขบวนแห่ที่จัดอย่างยิ่งใหญ่ไม่แพ้ระดับจังหวัด ประชาชนภายในจังหวัดและจังหวัดข้างเคียงได้เดินทาง มาชมเป็นจำนวนมาก

สินค้าที่ระลึก

จังหวัดร้อยเอ็ด มีแหล่งที่ผลิตผลิตภัณฑ์พื้นเมืองหลายประเภท อาทิ ผ้าไหมที่บ้านหวายหลึม อำเภอธวัชบุรี มีผ้าไหมหลายชนิดมากมายทั้งสีล้วน ลวดลายและความประณีต ร้อยเอ็ดได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตผ้าไหมชั้นเยี่ยม ได้รับรางวัลในการประกวดผ้าไหมหลายครั้ง แคน ที่บ้านสีแก้ว อำเภอเมืองร้อยเอ็ด เป็นแคนที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย นอกจากนั้นยังมีการทำ ฟืม สำหรับทอผ้าที่บ้านเชียง อำเภอธวัชบุรี สามารถทำ รายได้ให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านเป็นอย่างมาก สำหรับร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกได้แก่

จันเพ็ญ (หัตถกรรมไหม) ถนนสุริยเดช บำรุง จำหน่ายผ้าไหม ผลิตภัณฑ์จากไหม ดอกไม้ไหม ฯลฯ

ร้านจรินทร์ 283-5 ถนนผดุงพานิช จำหน่ายผ้าไหม ผลิตภัณฑ์จากไหม ของที่ระลึก ฯลฯ

ร้านนกน้อย 63-5 ถนนราษฎร์อุทิศ โทร. 511159, 520367-8 จำหน่ายหมุยอ แหนม หมูเส้น หมูหยอง กุนเชียง

ร้านภายในโรงแรมไหมไทย โรงแรมไหมไทย ถนนหายโศรก จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพื้นเมือง

ร้านแม่บัวทอง ถนนผดุงพานิช จำหน่ายผ้าไหม ผ้าพื้นเมือง ฯลฯ

ร้านยวนจิต ถนนสายร้อยเอ็ด-มหาสารคาม บ้านโนนเมือง จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ผ้าไหม ผ้าทอพื้นเมือง หมอนลายขิด ฯลฯ

ร้านสินวัฒน์ ถนนสุนทรเทพ จำหน่ายผ้าไหม ฯลฯ

ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง หลังศาลากลางจังหวัดร้อยเอ็ด โทร. 513009, 511260 สถานที่รวบรวมและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากฝีมือของชาวบ้านในจังหวัด เช่น ผ้าไหม ผ้าทอพื้นเมือง หมอนลายขิด เครื่องจักสาน เครื่องใช้พื้นเมือง ฯลฯ

ร้านเสริมพันธ์ ถนนผดุงพานิช จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ผ้าทอพื้นเมือง หมอนขวาง หมอนขิด ฯลฯ

ที่มา:

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดร้อยเอ็ด (043) 511-735

58 ถนนรัฐกิจไคลคลา ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด โทร. (043) 511-735 โทรสาร (043) 513-735

E-Mail : rcommercial@hotmail.com หรือ rcommercial@yahoo.com